

Валентина КОЛОМІЄЦЬ

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ВІДЗНАЧИВ СВІЙ 85-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ**

Білоцерківський краєзнавчий музей, один із потужних культурно-освітніх закладів Київщини, 5 червня 2009 р. відзначив свій 85-літній ювілей.

За роки своєї плідної, багатогранної й активної діяльності музей перетворився на важливий осередок культури і мистецтва нашого міста, значний духовний центр популяризації та пропаганди історії Правобережної Київщини.

Святкування ювілею розпочалося виставками на відкритих терасах музею, де гостей зустрічали майстри декоративно-вжиткового мистецтва та художники міста. А згодом усі присутні були запрошені до святкової зали музею на урочистості.

Першими привітали музейних працівників актори Київського обласного музично-драматичного театру ім. П. К. Саксаганського, які створили атмосферу величі та загадковості. Під час дійства за картинною рамою, яка слугувала певним “порталом” для появи історичних постатей, з’являлися то міфічні музи в грецьких туніках, то відомі історичні постаті – київський князь Ярослав Мудрий, літописець, графиня О. Браницька та перший директор музею С. Дроздов. Минуле й сучасне цього дня поєдналися у стінах музею.

Привітати музей з ювілеєм прийшло багато гостей. Окрім шанувальників музею, художників, працівників культури міста Білої Церкви, вітали ювілярів директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, доктор історичних наук, професор Матяш І. Б., директори музеїв Київщини: міст Боярки, Фастова, Яготина, с. Мар’янівки Васильківського району та с. Веприк Фастівського району. Цього святкового дня на адресу Білоцерківського краєзнавчого музею надійшли вітальні телеграми від багатьох музеїв України, з якими музей підтримує тісні зв’язки. Справжнім сюрпризом став приїзд делегації із м. Гайворона Кіровоградської області. Таким чином земляки: Руденко П. Я., міський голова м. Гайворона, Павлічук О. А., редактор газети “Гайворонський кур’єр”, та Вартошек О. М., секретар районної ради, вирішили підтримати директора музею, кандидата історичних наук, заслуженого працівника культури України Діденку Людмилу Михайлівну, яка є гордістю Гайворонського краю.

Від Управління культури Київської обласної державної адміністрації колектив краєзнавчого музею привітав заступник начальника управління Дзюбенко С. П., який за дорученням Міністерства культури і туризму України, Київської облдержадміністрації та Київської обласної

ради вручив Почесні грамоти та подяки кращим працівникам Білоцерківського краєзнавчого музею за нелегку працю на ниві культурного просвітництва та збереження і примноження музейної спадщини.

Упродовж вечора лунали теплі й щирі вітання працівникам музею з нагоди ювілею. Але це був лише початок свята, оскільки до цього урочистого дня музей і сам підготував подарунок для своїх гостей та всіх мешканців міста.

Працівники музею відзначили 85-літній ювілей відкриттям чотирьох нових експозиційних залів. Цей історичний момент є значним здобутком і результатом багаторічної праці всього колективу музею, який працював над розробкою наукової концепції, тематико-експозиційного плану та образно-художнім оформленням майбутньої експозиції. Ще з 2008 року за сприяння Управління культури і туризму Київської облдержадміністрації розпочалися ремонтні роботи в нових залах музею, з'явилася реальна можливість збільшити експозиційні площі, у яких сьогодні представлено понад 2,5 тис. музейних предметів.

У трьох залах розгорнулася експозиція, яка є ретроспективним поглядом на розвиток Білоцерківщини від повоєнних років до сучасності, а в четвертому – представлений новий оригінальний проект виставки “Мелодія прадавніх символів у барвах України”.

Урочиста мить біля вхідних дверей до експозиційних залів, де відбулося перерізання стрічки, – і всі гості, потрапивши в зали, поринули в роки молодості своїх батьків. Музейну тишу порушив голос Левітана з повідомленням про завершення Великої Вітчизняної війни, а навколо – спалахи Салюту Перемоги. Так розпочалася перша екскурсія залами нової експозиції. Крок за кроком відвідувачі пройшли тяжкими повоєнними роками, сповненими розпачу від утрат та продовольчих труднощів, почуттям патріотизму та гордістю за перші досягнення у праці. За активну участь у відбудові народного господарства 681 трудівник Білоцерківщини був нагороджений медаллю “За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.”.

Поряд із здобутками відбудовчого періоду у Білій Церкві в експозиції представлені матеріали, що розповідають про скасування в 1947 р. карткової системи та проведення грошової реформи, метою якої була ліквідація наслідків війни у фінансово-грошовій сфері та її впорядкування.

Фотодокументи, представлені в експозиції, розкривають величезний ентузіазм і патріотизм людей у подоланні труднощів відбудови сільського господарства, зумовлених загибеллю на фронтах війни мільйонів здорових чоловіків-хліборобів та втратою під час війни більшої частини поголів'я худоби й техніки. Головною продуктивною силою в цей час стали жінки, частка яких у народному господарстві з 1940 по 1945 р. зросла із 39 до 56 %.

Відкриття нової експозиції музею

Експозиція розкриває недоліки відбудови сільського господарства. Повоєнне село, незважаючи на політику фінансування за залишковим принципом, було змушене забезпечувало потреби промисловості в сировині та розв'язувало проблему постачання міст продовольством. Намагаючись виконати ці широкомасштабні завдання в умовах хронічної нестачі коштів, офіційна влада практикувала традиційні командні методи: посилення тиску на село, наведення жорсткого порядку, репресії тощо.

Особлива увага при побудові експозиції надавалася відтворенню таких характерних особливостей періоду будівництва комуністичного суспільства, як поширення та пропаганда соціалістичного змагання у всіх галузях господарства. З 1958 р. ширилася боротьба за звання ударника, бригади чи підприємства комуністичної праці під гаслом: "Вчитися, працювати й жити по-комуністичному", яке зобов'язувало дотримуватися зразкової поведінки і в побуті. Цей рух спочатку набув великого поширення, але згодом, оскільки насаджувався згори апаратниками, перетворитися на формальність.

Велика кількість нагород для переможців соцзмагання: червоних прапорів, нагородних стрічок, орденів, медалей та значків "Переможець соціалістичного змагання" і "Ударник п'ятирічки", представлених в експозиції, – розповідають про масштабність пропаганди соціалістичної праці та методи стимулювання працівників.

Матеріали трудівників м. Білої Церкви та району, які були удостоєні почесного звання Героя Соціалістичної Праці, зокрема буряководи краю С. Д. Виштак і О. К. Диптан, удостоєних цього високого звання

двічі, вдало доповнюються створеними методом соціалістичного реалізму художніми полотнами та скульптурами, які пропагували героїчну працю на благо Батьківщини та віру в щасливе майбутнє.

Окремий розділ експозиції розповідає про досягнення науково-дослідних установ Білоцерківщини – Білоцерківської дослідно-селекційної станції по вирощуванню цукрового буряку та Дослідного господарства Українського науково-дослідницького інституту розведення та штучного запліднення великої рогатої худоби “Терезине”, досвід і досягнення яких широко впроваджували колгоспи та радгоспи усєї України.

Гармонійно поєдналися в експозиції символи радянської доби та фотодокументи, що висвітлюють промисловий, соціальний та культурний розвиток краю. Завдяки художньо-емоційному оформленню, музейні предмети відтворюють ритм грандіозного промислового будівництва на Білоцерківщині в 1960–1970-х рр., який мав не тільки позитивні, а й негативні наслідки для навколишнього середовища. Цей розділ експозиції особливо зацікавив тих гостей, які не тільки пам’ятають ці історичні події, а й були їх безпосередніми учасниками.

Численні фотоматеріали розповідають про реконструкцію найстарішого промислового підприємства Білої Церкви – заводу “Сільмаш” ім. 1-го Травня, про введення в дію у 1960-х рр. 14 промислових підприємств, зокрема заводу “Електроконденсатор”, цегельного заводу, м’ясокомбінату, молокозаводу, крупзаводу, комплексу крупнопанельного домобудування та ін., про етапи будівництва гіганта хімічної промисловості – Білоцерківського шинного комбінату. На кінець десятиї п’ятирічки Біла Церква стала великим промисловим, адміністративним і культурним центром Київської області. Разом із новобудовами територія міста в кінці 70-х років, порівняно з 1924 роком, збільшилася майже в шість разів.

Крім фото та документів, в експозиції представлені зразки продукції промислових підприємств Білої Церкви. Предмети інтер’єру, вдало використані в експозиції, відтворюють соціально-побутові умови життя білоцерківців у 1950-х і 1980-х рр.

Гостей свята приємно вразило художньо-образне оформлення експозиції, головна мета якого не нав’язувати авторську думку, а викликати певні асоціації у відвідувачів, спонукати їх до власних пошуків та висновків.

Природно сприймаються відтворені побутові інтер’єри 1950-х та 1970-х років, які розповідають про мрії та вподобання жителів міста, соціальні зміни та нові можливості. Шкільна дошка, парти та наочні посібники, представлені в інтер’єрі класної кімнати, навіюють теплі спогади про дитинство. Саме школа виховувала нові покоління молоді в дусі тієї епохи, у якій вони формувалися.

Останній (третій) зал експозиції присвячений бурхливим подіям років перебудови суспільства на межі III тисячоліття. Фотодокументи цього періоду розкривають політичні та соціально-економічні зміни Білоцерківщини в роки незалежності України, економічні та культурні зв'язки із містами-побратимами Білої Церкви, важливі події з життя міста і району.

До свого ювілею музей уперше презентував нову етнографічну виставку “Мелодія прадавніх символів у барвах України” з метою відновлення в пам'яті народу глибинного філософського змісту етнічної культури українців через вивчення відомих давніх знаків і символів, які існували на рідній землі впродовж тисячоліть. Адже символ – це ідея, яка відображає найглибніші знання наших пращурів. Це той таємний код, який ми маємо прочитати, щоб відчуті себе спадкоємцями великого і мудрого народу, щоб відродитися і стати на шлях праведного життя.

Через експозиційний показ прослідковується, як із найдавніших часів такі символи, як хрест, свастика (сварга), шестикутна зірка, тризуб тощо, трансформувалися в сучасне декоративно-вжиткове мистецтво (на прикладі творчості народних майстрів Білоцерківщини).

Відвідувачі музею вкотре пересвідчилися, що Білоцерківський краєзнавчий музей – це справжня скарбниця історії та культури краю, яка широко пропагує мистецькі й народні традиції, самобутню культуру українського народу. У ході екскурсії гості мали змогу насолодитися народними українськими піснями у виконанні музейного ансамблю “Струни серця”. Дівчата в українських народних костюмах створили незабутній образ багатой на таланти мальовничої України.

Подібні зустрічі в Білоцерківському краєзнавчому музеї вже стали традицією. Щоб осучаснити форми діяльності музею й привернути увагу відвідувачів, у музеї щороку проводяться новорічні фольклорно-етнографічні вечори за участю представників національно-культурних товариств Київської області з метою популяризації, відродження та збереження звичаїв і традицій національних меншин України, всебічного розвитку їхнього самодіяльного та професійного мистецтва. 2008 року, приєднуючись до європейського проекту “Ніч музеїв”, Білоцерківський краєзнавчий музей уперше серед музеїв Київщини запропонував гостям і жителям міста нічну екскурсію з театралізованим дійством.

Білоцерківський краєзнавчий музей сьогодні – це не лише скарбниця історичних, мистецьких і духовних цінностей, а й культурний осередок, де можна побачити дійство і навіть стати його учасником.

Валентина КОЛОМІЄЦЬ**Білоцерківський краєзнавчий музей відзначив свій 85-літній ювілей**

Стаття містить інформацію про святкові заходи та відкриття нових експозиційних залів музею з нагоди 85-літнього ювілею, що відбулися 5 червня 2009 року.

До свого ювілею музей відкрив експозицію новітнього періоду історії Білоцерківщини, яка ретроспективно відображає розвиток краю від повоєнних років до сучасності, та презентував нову етнографічну виставку “Мелодія прадавніх символів у барвах України”, яка знайомить із древніми знаками і символами, що існували на українській землі упродовж тисячоліть.

Ключові слова: музейна справа; Білоцерківський краєзнавчий музей; нові експозиції краєзнавчого музею; історія Білоцерківського району.

УДК 069(477.41)

Валентина КОЛОМІЄЦЬ**Белоцерковский краеведческий музей отметил свой 85-летний юбилей**

Статья содержит информацию о праздничных мероприятиях и открытии новых экспозиционных залов музея по случаю 85-летнего юбилея, которые состоялись 5 июня 2009 года.

К своему юбилею музей открыл экспозицию новейшего периода истории Белоцерковщины, которая ретроспективно отображает развитие края от послевоенных лет до современности, и презентовал новую этнографическую выставку “Мелодия древнейших символов в красках Украины”, знакомящую с древнейшими знаками и символами, которые существовали на украинской земле на протяжении тысячелетий.

Ключевые слова: музейное дело; Белоцерковский краеведческий музей; новые экспозиции краеведческого музея; история Белоцерковского района.

УДК 061.3:930.22

Valentyna KOLOMIYETS**Bila Tserkva local museum celebrated its 85-th summer anniversary**

The article highlights the information about the anniversary event and opening new exhibition rooms of the museum dedicated to the 85-th summer anniversary, which took place on the 5th of June 2009.

The museum opened the exhibition of the newly period of the history of Bila Tserkva area, which reflects the history of the area in question started from post-war period up to the modern period. The museum presented a new ethnic exhibition, which is called “Melody of the ancient symbols in colors of Ukraine” which familiarize the visitors with ancient symbols, which existed in Ukrainian territory during thousands years.

Keywords: museum affairs; the Bilotserkva museum of local lore; new exhibitions of local lore museum; history of Bilotserka region.

UDK 061.3:930.22